

19. 11. 2007

ID: 51523

Výtržnictví

Naplnění znaku „výtržnost“ nelze spatřovat v tom, že posuzované jednání bylo spácháno na ulici, protože tím je naplněn jiný znak, a to znak „na místě veřejnosti přístupném“. Naplnění znaku „výtržnost“ se musí opírat o povahu posuzovaného jednání samotného, a nikoli jen o okolnost, kde k tomu došlo.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 886/2007, ze dne 8.8.2007)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného R. N., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 4 To 473/2006, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 3 T 119/2006 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 4 To 473/2006, a rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 8. 9. 2006, sp. zn. 3 T 119/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Hodoníně přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně byl obviněný R. N. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle § 221 odst. 1 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na jeden rok, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na osmáct měsíců. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Odvolání obviněného, podané proti všem výrokům rozsudku, bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 4 To 473/2006, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Jako trestné činy ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. posoudily soudy skutek, který podle jejich zjištění spočíval v tom, že obviněný dne 22. 8. 2005 kolem 9:00 hodin v přítomnosti obou nezletilých dětí v kuchyni bezdůvodně vulgárně nadával své manželce P. N., uchopil ji za levé rameno, odstrčil ji, až upadla na zem a při pádu se udeřila hlavou o dvířka kuchyňské linky, a když ležela na zemi, šlápl jí na levý bok, klekl na ni a tlačil jí hlavu směrem dozadu, až jí zapraskalo v oblasti krční páteře, poté ji udeřil pěstí do obličeje, a když do kuchyně přišel mladší syn, který ho tahal od poškozené, podařilo se poškozené vyběhnout z domu na ulici, kde ji obviněný pronásledoval, dostihl, povalil na zem, vulgárně jí nadával, jednou rukou ji uchopil za ruku, kterou jí zkroutil za záda, druhou rukou ji chytil za vlasy, takto ji zvedl ze země a přes její odpor ji táhl na dvůr jejich domu, kde ji strčil hlavu pod vodovodní kohout a pustil na ni studenou vodu, poté ji odhodil na zem, kopl ji do dolní části zad, a když se poškozené podařilo vylézt na dřevěnou lavičku a lehnout si na ni, uchopil ji oběma rukama za vlasy a opakovaně jí udeřil čelem o dřevěnou lavičku, odhodil ji ke dveřím, odvlékl ji do kuchyně, odkud se poškozené podařilo odejít do obývacího pokoje, kde telefonicky přivolala svoji matku, avšak obviněný ji natlačil zpět do kuchyně a přikázal jí sedět, dokud nepřijela její matka, která poškozenou odvezla do nemocnice na ošetření. Podle zjištění soudů obviněný svým jednáním způsobil poškozené zranění spočívající v otřesu mozku a v pohmoždění hlavy, krční páteře a trupu s tím, že od 22. 8. 2005 do 2. 9. 2005 byla pro tato zranění hospitalizována a do 20. 9. 2005 ve stavu pracovní neschopnosti.

Obviněný podal prostřednictvím obhájkyne v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně. Výrok o zamítnutí odvolání napadl s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V mezích tohoto dovolacího důvodu namítl nesprávnost právního posouzení skutku, pokud byl kvalifikován jako trestný čin výtržnictví. Navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a aby přikázal Krajskému soudu v Brně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že dovolání

je důvodné.

Trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném v době činu) spáchá ten, kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti, zejména tím, že napadne jiného, hanobí historickou nebo kulturní památku, hrob nebo jiné pietní místo anebo hrubým způsobem ruší shromáždění nebo obřad občanů.

Z tzv. právní věty výroku o vině je zřejmé, že Okresní soud v Hodoníně shledal zákonné znaky uvedeného trestného činu naplněné tak, že obviněný „dopustil se veřejně a na místě veřejnosti přístupném výtržnosti“. Krajský soud v Brně to v odůvodnění napadeného usnesení korigoval v tom směru, že čin nebyl spáchán „veřejně“, ale „na místě veřejnosti přístupném“, aniž zrušení výroku o vině považoval za nutné vzhledem k tomu, že jde o alternativní znaky trestného činu. Jinak je z odůvodnění obou rozhodnutí zřejmé, že soudy považovaly tu část jednání obviněného, která se odehrála na ulici, za výtržnost v podstatě jen proto, že ulice je místem veřejně přístupným.

Základním nedostatkem obou rozhodnutí je to, že si soudy náležitě neujasnily odlišnost dvou různých zákonných znaků trestného činu, jimiž jsou „výtržnost“ a „místo veřejnosti přístupné“. Z ustanovení § 202 odst. 1 tr. zák. vyplývá, že o trestný čin jde za předpokladu, že posuzované jednání je „výtržností“, a za dalšího předpokladu, že bylo spácháno „na místě veřejnosti přístupném“. Z toho, že jde o dva různé znaky trestného činu, plyne, že nejsou totožné a že proto není možné existenci jednoho z nich vyvodit pouze z existence druhého z nich. Jinak řečeno, naplnění znaku „výtržnost“ nelze spatřovat v tom, že posuzované jednání bylo spácháno na ulici, protože tím je naplněn jiný znak, a to znak „na místě veřejnosti přístupném“. Naplnění znaku „výtržnost“ se musí opírat o povahu posuzovaného jednání samotného, a nikoli jen o okolnost, kde k tomu došlo.

Jestliže jsou znaky trestného činu v ustanovení § 202 odst. 1 tr. zák. vymezeny tak, že pachatel „dopustí se ... výtržnosti, zejména tím, že napadne jiného ...“, znamená to, že napadení jiného je trestným činem za podmínky, že má zároveň charakter výtržnosti. Pokud by tomu tak nebylo, znělo by citované ustanovení tak, že pachatel „veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném napadne jiného“, a nezmiňovalo by se ještě o výtržnosti jako dalším znaku. Logickým vyústěním těchto úvah je to, že ne každé napadení jiného veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném je výtržností a tedy trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Tento právní názor je zastáván ustálenou judikaturou (viz např. č. 40/1977, č. [44/1990](#) Sb. rozh. tr.).

Trestný čin výtržnictví podle § 202 tr. zák. patří mezi trestné činy hrubě narušující občanské soužití. Tyto trestné činy jsou upraveny v paté hlavě zvláštní části trestního zákona. Ustanovení § 202 tr. zák. o trestném činu výtržnictví chrání klidné soužití občanů proti závažnějším útokům narušujícím veřejný klid a pořádek. Jde tedy o ochranu veřejného statku jako skupinového zájmu, a nikoli o postih jednání, která směřují proti individuálním zájmům (ty jsou tu dotčeny jen sekundárně). Jednání, které naplňuje zákonný znak „výtržnost“, musí být takové povahy, že se dotýká širšího okruhu občanů potud, že proti takovému okruhu osob přímo směřuje, nebo potud, že sice bezprostředně směřuje proti jednotlivci, avšak vzhledem ke způsobu provedení a dalším okolnostem se širšího okruhu osob dotýká např. tím, že ohrožuje i je, ruší jejich klid, vyvolává u nich obavy apod. Výtržnické jednání je tedy projevem záporného vztahu pachatele ke společnosti jako celku, ke spoluobčanům vůbec nebo k hodnotám, na nichž je založeno uspořádání pospolitosti určitého širšího okruhu lidí.

Jednání obviněného spočívalo ve fyzickém napadení manželky. Obviněný tím řešil manželský konflikt, který přenesl z rodinného domu na ulici. Šlo o násilnou reakci obviněného v rámci narušených rodinných vztahů, které se – jak soudy zjistily ze svědecké výpovědi poškozené – ocitly ve stavu, kdy každý z manželů měl vztah s jiným partnerem. Ze zjištění soudů nevyplývá, že by se ta část jednání obviněného, ke které došlo na ulici, nějak dotkla dalších občanů, zejména pokud by se tak stalo způsobem, který by svědčil o celkově negativně zaměřeném postoji obviněného ke společnosti či spoluobčanům vůbec. Souvisí to s motivem činu, který vyvěral výlučně z manželského konfliktu, a koresponduje to se zjištěním, že obviněný předtím nespáchal žádný trestný čin ani přestupek.

Aplikují-li se zásady, které Nejvyšší soud v předchozích částech tohoto usnesení vyložil ve vztahu k zákonnému znaku „výtržnost“, na posuzovaný případ, je jasné, že jednání obviněného je pod tento znak sotva podřaditelné. Ostatně žádný z obou soudů ve svém rozhodnutí nevysvětlil, proč považuje jednání obviněného za výtržnost ve smyslu § 202 odst. 1 tr. zák., a místo toho se oba soudy omezily na konstatování, že k tomuto jednání došlo na ulici, tedy na místě veřejnosti přístupném. Tím však nemohlo být zdůvodněno naplnění zákonného znaku „výtržnost“.

Pokud soudy kvalifikovaly skutek vedle trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. (proti čemuž obviněný v dovolání žádné relevantní námitky neuplatnil) také jako trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., jejich rozhodnutí spočívají na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst.

1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného zrušil jak napadené usnesení Krajského soudu v Brně, tak rozsudek Okresního soudu v Hodoníně jako součást předcházejícího řízení. Zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad. Nakonec přikázal Okresnímu soudu v Hodoníně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)